

Rapor

Rapor bilgilendirici bir metindir. Bir olay ya da araştırma sonrasında elde edilen bilgiler bir rapor metni sayesinde başkalarına aktarılır. Bu metinlerin başlıca amacı, bir konudan ya da durumdan haberi olmayan birini bilgilendirmektir. Rapor ile bilgilendirme genellikle televizyon, radyo, gazete alanlarında ve resmi dairelerde sözlü ya da yazılı bir şekilde gerçekleştirilir. Farklı alanlar için birbirinden farklı raporlar hazırlanır. Örneğin, gazetede çıkan bir haber yazısı, polis tutanağı ve soruşturma raporu, bunlar farklı rapor türleridir. Bunların her biri içinde rapor sözcüğünü barındırmasa da hepsi raporu rapor yapan özelliklere sahip metin türleridir.

Rapor geçmişte gerçekleşmiş ve sona ermiş bir olay hakkında bilgi iletir. İletilen bilgi gerçek hayatta olup biten bir olayla ilgilidir, romanlarda ve hikayelerde olduğu gibi bir hayal ya da sanat ürünü değildir. Raporun amacı, bir başkasını bir konu ya da durumla ilgili bilgilendirmektir. Bu nedenle raporlarda aydınlatmak istediğin kişi için **önemli**, durumun anlaşılabilmesi için de **gerekli** olan **bilgiler** yer alır. Hangi bilgilerin önemli hangilerinin ise önemsiz olduğunu ayırt etmek her zaman kolay olmaz. Örneğin trafik kazası başlığı altında okuduğun bir haber yazısında önemli bilgiler, kazanın nerede ve nasıl gerçekleştiğiyle ilgilidir. Sürücünün üzerindeki kazağın rengi ise önem taşımaz.

Rapor bilgiyi **nesnel** bir şekilde aktarmayı hedefler. Nesnellik ise **tarafsız** kalmayı gerektirir. Bu nedenle tutulan raporda olay olduğu gibi aktarılırken duygulara, düşüncelere ve tahminlere yer verilmez. Kaza örneğine geri dönmek gerekirse, raporda araba sürücüsünün ya da bisikletlinin tarafı tutulmadan bir hakem gibi tarafsız kalınır. Bu sayede raporu okuyan kişi etki altında kalmadan olayla ilgili kendi görüşünü oluşturur.

Her rapor üç bölümden oluşur: Giriş, gelişme ve sonuç. Bu üç bölümde **5N 1K** sorularından yararlanılır. Giriş bölümünde bir ya da iki cümleyle olay hakkında genel bilgi verebilmek için şu soruları yanıtlamalıdır: **Kim? Ne? Ne zaman? Nerede?** Gelişme bölümünde ele alınan diğer sorular ise şunlardır: **Neden? ve Nasıl?** Bir rapor metni **5N 1K** olarak adlandırılan bu soruların yanıtını vermelidir. Raporun son kısmında ise olayın sonucu hakkında bilgi aktarılır.

A¹ Aşağıdaki kaynaklarda yer alan bilgiler birer ipucudur. Bir dedektif gibi iz sürerek aşağıdaki kaynakları incele.

Radio ve televizyonlarda sunucular bir haber veriyor:

“Tekirdağ hapishanesinden bu sabah bir mahkum kaçtı. İsmi Erkan Demirel. Bu saatlerde yüzlerce polis onu arıyor. Demirel, otuz yaşlarında, uzun boylu, siyah saçlı ve mavi gözlü bir adam. Üzerinde koyu mavi renkli hapishane üniforması var. Uzaklara gidemez, çünkü havanın soğuk ve karlı olmasından dolayı uzaklara gidemeyeceği düşünülüyor.

İstanbul’dan iki yüz kilometre uzakta bir istasyonda duran trende, dedektif Faruk Özerkin’in karşısında bir adam oturuyor ve elinde bir **gazete** tutuyor. Özerkin ile konuşmak istiyor.

Adam: “Bu sabah Tekirdağ hapishanesinden bir mahkum kaçmış. Olacak şey değil!”

Özerkin: “Öyle mi?”

Adam: “Evet. Okumak ister misiniz?”

Özerkin: “Hayır. Teşekkür ederim.”

Adam: “Mahkum, bir casusmuş. Askeri sırları satmış. Polis inşallah onu yakalar.”

Özerkin: “İnşallah.”

Dedektif Faruk Özerkin küçük bir kasabanın tren istasyonunda indi. Murat Yıldırarp adlı bir başka dedektif onu karşıladı.

Yıldırarp: “Demirel hakkında ne biliyorsun?”

Özerkin: “Demirel bir zamanlar Türk ordusunda subaydı. İstihbarat servisinde görevliydi. Bildiği önemli sırların birçoğunu sattı. Bu yüzden dört yıl önce hapishaneye girdi. Hapishaneden kaçma nedeni belki de daha önce satamadığı bilgileri şimdi satmak içindir. Böyle bir şeye izin veremeyiz. Demirel’i yakalamamız gerekiyor.”

¹ İçerik Marianne Wiegand’ın Türkçe öğrenenler için yazdığı Kaçan Adam adlı polisiye romandan derlenmiştir.

Evden bir kaç kilometre uzakta, küçük bir köydeki polis karakolunda iki polis memuru Sedat ve Elif konuşuyordu.

Sedat: “Acaba Mihriban Hanım nasıl?”

Elif: “Kocasını bir kaç yıl önce ölen yaşlı kadını mı soruyorsun?”

Sedat: “Evet, o hanımı. Biliyorsun, ağır işittiği için radyo dinleyemiyor ve televizyon izlemiyor, ayrıca gazete de okumuyor.”

Elif: “Bisikletle yanına gidip bak, nasılmış. Hem bu son günlerde olup bitenler hakkında da bilgi verirsın.”

Polis memuru Sedat ve Mihriban Rıfat arasında geçen konuşma:

Sedat: “Kahrolası, bisikletime binip kaçmış.”

Mihriban Hanım: “Evladım, iyi misin?”

Sedat: “İyiym teyze, iyiym. Siz nasılsınız? Size bir zarar vermedi ya.”

Mihriban Hanım: “Yok yavrum, bana bir zararı dokunmadı. Ama çok şaşırdım. Efendi bir çocuğa benziyordu. Birden sana saldırınca neye uğradığımı şaşırdım.”

Sedat: “Bu sabah hapishaneden kaçmış bir mahkum. Her yerde onu arıyorlar. Televizyon, radyo ve gazete sayesinde olayı duymayan kalmadı. Ben de size durumu bildirmek için geldim.”

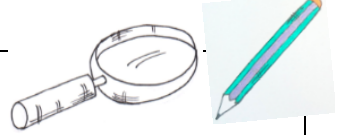
Mihriban Hanım: “Demek ki o yüzden kapı çalınca ürperdi. Kapının arkasına saklandı. Ben çekiniyor herhalde diye düşündüm. Birden senin önüne atlayıp midene yumruk atınca ben de çok şaşırdım. Sen yere düşünce hiç arkasına bakmadan koşarak kaçtı.”

Sedat: “Burada ne yaptı?”

Mihriban Hanım: “Geldiğinde eli yüzü kir içindeydi. Ona elini ve yüzünü yıkaması için sıcak su ve sabun verdim. Ocakta pişmiş yemeğim vardı, karnını da doyurdum. Sonra baktım üstü sıırılsıklam. İçim rahat etmedi. Üzerini değiştirmesi için ölmüş eşimin elbiselerinden verdim. Ah ah, rahmetli öleli iki yıl

oluyor. Ben de 72 yaşında böyle yapayalnız kaldım. Aranan bir mahkum olduğunu nereden bilebilirdim ki?

B Farklı kaynaklar sayesinde olay hakkında bilgilendin. Kaynaklarda bulduğun ipuçları sayesinde aşağıdaki 5N1K sorularını cevapla.

5 N 1K	Konu:
Kim aranıyor?	
Ne oldu?	
Ne zaman?	
<i>Mahkum nereden kaçtı?</i> İzine nerede rastlandı?	
<i>Neden mahkum edilmiş?</i> Neden yakalanamadı?	
Nasıl kaçmış?	

C Model metni oku ve metinde aktarılan bilgileri kendi topladığın bilgilerle karşılaştır.

Sonunda kaçağın izine rastlandı.

Askeri sırları sattığı için dört yıl önce mahkum edilen eski Türk ordusu subayı Erkan Demirel 12 Mart 2016 sabahı Tekirdağ hapishanesinden kaçtı. Kaçağın izine 72 yaşındaki Mihriban Rıfat'ın evinde rastlandı.

Kocası iki yıl önce ölen Mihriban Rıfat ağır işittiği için radyo dinleyemiyor, televizyon izlemiyor ve gazete de okumuyor. Bu nedenle evine giren kişinin aranan bir mahkum olduğunu bilemedi ve ona yiyecek ve elbise vererek yardımcı oldu. Mihriban Rıfat'ın haberleri takip etmediğini bilen polis memuru kendisini durum hakkında bilgilendirmek için evine gitti. Kapının arkasına saklanan Demirel, Mihriban Rıfat'ın evine giren polis memurunun aniden karşısına çıkarak midesine yumruk attı.

Polisin yumruk sonrası yere düşmesi üzerine Demirel odadan koşarak çıktı. Kapının önünde bulduğu polis bisikletine binerek kaçtı.

Giriş

Ne oldu? (olay)

Ne zaman oldu? (tarih, saat)

Nerede oldu? (yer)

Kimler yer aldı? (suçlu, kurban, tanık)

Gelişme

Nasıl oldu? (olayın gelişimi/akışı)

Neden oldu?

Sonuç

Olayın sonucu ne?

Kendi Notlarım